

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

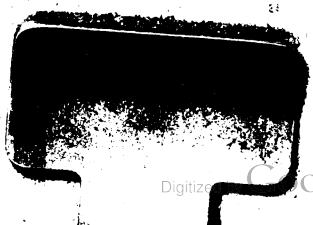
- + *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijk en niet-commerciële doeleinden.
- + *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.
- + *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.
- + *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via <http://books.google.com>

01 1997 7882 UB AMSTERDAM

20
ANTVVOORT

Vanden

GHETROUWEN HOL-
LANDER.

Op den Aenspraec van den

HEETGEBAECKERDEN
HOLLANDER.

*Vrienden moghen kijven,
Maer moeten Vrienden blyven.*

Ghedrukt Anno M.VIC.XLV.

THE NATIONAL ARCHIVES
COLLECTION

THE NATIONAL ARCHIVES

Antwoort vanden *Ghetrouwen Hollander*; op den aen-
spraeck, vanden *Heetgebaeckerden Hollander*.

Aenspraek is wat langh / ende in een gemengt:
mach ick wel bidden om het principael inhoud
van stuk tot stuk te hoorē.

Heetgebaeckerden Hollander.

Ia Lantsman. Dat Portugael van Castilien sy af-
gefallen: is maer een schyn. 't Is geen rechte afval: sy verstaen
d'een d'ander wel: sy zijn twee Hoofden in een caproen: de
grontslag is bedrogh: ende 't bedroch is op ons aangewent.

Ghetrouwen Hollander.

Dit is 'teerst dat ick het van een wijs Man heb hoorē
segghen. Is het schijn ende simulatie? Dat een Onderdaen
syn Overheer so veel Landen ende luden / in Europa, Asia,
Africa ende America, afneemt; Is het goochel-spul / dat ver-
schepden grootē van Portugael / conspirerende tegē den nie-
wen Koning syn openlijk deur Beuls handen omgebracht;
Allet Okus Bokus / wanneer de Portugels ende Castilia-
nen noch dagelijcx gestadich elkander dootslaen / vangen en
spannen? Is Holland / Oranckrijc / Europa ja geheel de we-
relt kints geworden / geloovende recht contrarie van 'tgeen
ghy my wilt aensprecken?

Heetgebaeckerden Hollander.

Men siet nochtans niet dat de Castiliaen een voet daerom
verset. Hy siet met goede oogen aen dat den Portugees hiental-
le die Rijcken afgetarnet heeft.

Ghetrouwen Hollander.

't Is een vaste regel: wat men niet kan doen dat moet men
laten.

laten. **Sijt ghy alleen doof/ niet hoorzende tgeen al de we-**
relt hoort/ dat de koningh van Castilien jaer op jaer sulcke
slagen krepcht van Brancckrijck ende van ons / dat hy niet
weet waer hy hem sal bergen? weet ghy alleen niet/ dat eerst
Catalonie, daer na Portugael sodanighen tijdt hebben waer-
genomen: op welke de Castiliaen soo gheenepen wiert dat
hy geen voet versetten/gheen hant reppen konde? Hy hont
nochtans gestadich ee defensief Legher teghens Portugael:
en gelooftet bypelyck: hy soude meer doen/konde hy. Ans-
man: hebt gy vergeten dat de Castiliaen vooz desen twaelf
Jaer langh tegen ons niet een voet verset heeft? nu soude hy
sich geern weder verbinden om in langhen tijt geen voet te-
gen ons te versetten: soude daer upt volghen/ dat ons Oor-
logh maer simulatie of den grontslagh bedroch was?

Heet gebaeckerden Hollander.

Gelijck Zopirus de Babiloniers ende Tarquinius den Gabi-
nen verriet: op die wijze bedroogen ons de Portugeesen doen
sy terstont na haer afval onse vrientschap quamen bedelen,

Ghetrouwen Hollander.

Was ghelijckenis gaet dapper manck: wat conimandes-
ment geven wy aen Portugeesen, gelijk die Babil. ende Ga-
binen deden? aen Zopirus ende Tarquinius de vrientschap
hebben sy ons niet af gebedelt: want wy hadden aleenige
tijt vooz d'aencomst vā haer Ambassadeur Mendocā van self
uptschyppinge aende Admiralitepten gedaen/om op te hou-
den van Hostilitept teghen haer. Oock heeft onse staet int
generael dese vrientschap gehouden vooz so getwensten sake/
dat men te vooz om veel Millioent die geerne soude gerocht
hebben, Onse getrouste vriendende Françoisen / hebben t so
oock

oock opghenomen: zy ende wy beyden hebben Alliance met
 haer gemaect: ober d'onderhoudinge vā de welke/de Por-
 tugeesen haer meer beklaghen als wy. Die van de West-
 Indische Compagnie selfs waren doē met dese vrientschap/
 ende alliancie seer wel te vreden: Ja so dat in plaets van de
 gemaecte Treves zy geern eene Ewige Vrede soude heb-
 ben genomen. Die van de Oost-Indische Compagnie schee-
 nen wat afkeerigher van dese vrientschap: niet dat wy die
 suspect of schadelijk voor desen staet achteden: maer vrec-
 sende/indien de Portugeesen haer retouren uyt Oost-Indi-
 en vreedelick te Hups kriegheu: datter hier te Lande inde
 Oost-Indische Druchten Specerijen/ende andere waren/
 dien volgens in hare Actien ende uydeplingen Afslaghe ende
 verminderinge soude komen: maer sulcx al waer zijnde (ge-
 lijk het niet is: want d'Actien of niet of niet daerom zijn ge-
 daelt: wel heb ick hooze klagen dat de dispute om de combi-
 natie der Compagnie: Item het accident van Japan de Ac-
 tien hebben doen dalen: noyt heb ic gehoozt datter dese Por-
 tugesehe vrientschap per toe gedaen heeft:) zo wasset maer
 particuliere ende clerne schade. Waer ter contrarie de Por-
 tugesehe afval van Castilien een onwaerdeerlijk avantage
 gaf aen 'tgenerael van onsen Staet. Ten waer wy woude
 zeggen dat afbreuck van Castilien voor ons gheen avanta-
 ge geeft.

Heetgebaeckerden Hollander.

d'Afval van Portugael is geweest als in een oogenblick, even
 doen d'Oost-Indische handelinge soo in Wapenen ende andere
 middelen sefegent was, dat Menschelijcker wijze en Castilien,
 ende Portugael souden hebben moeten uyt het Vaer-water.

Getrouwen Hollander.

Is den afval in een oogenblick geschiet: dies te min te gelooven is; dat het sy geschiet met kennis ende Ooghlypckinge van Castilien. Want Castilien wel oorzaak had om niet een oogenblick maer hondert Jaer sich te beraden over dese Ooghlypckinge: ende na hondert Jaer beraet sulcken afval toetstrende / moest noch voor groote dwaesheyt gehouden worden. *Maledictum verbum resigno*, seght ghy dat Von Jan de vierde hem de Kroon sal weder geven; maect dat de Ganzen wijs. Ende waerom moeten sy uyt het vaerwater? was het om de engte of om de drooghte? waren niet de Portugeesen ongelyck machtrigher in Oost-Indien soo van Menschen als Landen/ende Forsten als wy? Had den sy niet soo wel haer Vrienden ende geallieerden in Indien als wy? konden wy daer doen al wat wy wilden? Waerom hebben wy dan haer noch onlangs in 't Eplant Eylon met ghewelt niet tot reden gebzacht / heeft aen onse wille niet ontbroocken De Forstyn op een Kat te binden / konit alleen toe t en geenen/die niet en begeeren. Die begeerlijck zijn/moeten aen het Kat vande Forstyn zijn loop laten. Ende dan is het niet ongestadiger als deelve: bysonder in den Oorloghe zijnde den eenigen troost een gemeen spreekwoort van den verliesdenden Krijs luyden te seggen: *Fortune de la guerre*, ofte op wedergewin roemt dan niet soo seer op het innemen van het vaerwater: Daer noch ghenoech diepte ende breedte is: oock voor Vranckrijk Sweden Engeland/Venemarchen.

Heetgebaeckerden Hollander.

Portugaellevert veel Iesuyten uyt: Dat sijn Duyvels Trawanten; teerste dat sy van die Schoolmeesters leeren, is aen ons, die den waren oprechten suyveren Gods-dienst hebben, geen Woort, geen Trouw noch Eet te houden; de Iesuiten,
Bene-

Benedictinen, Carmeliten, Franciscanen hebben haer deel mede gehadt ende sijn de voorste geweest inde laetste swaricheyt: die ons in West-Indien is overgekomen.

Getrouwen Hollander.

Ghy doet nu ghelijck de Nonnicken; als sy niet veel op haer Sermoen ghestudeert hebben: zoo werpen sy haer op Luther/Calvijn: dan hebben se gewonnen. Ick wil de Jesuyten niet voorszpreken. Maer weet ghy niet dat de Koningen van Brancrijk den Jesuyten het binnenste van haer Conscientie betrouwen: de fleur ende jeucht van haer Onderdanen/ter Schole geven: Ende nochtans bevinden wy ons so wel by de vrientschap met Brancrijk / dat menschelicker wyse wy aen dat Ryck schuldich sijn / ren groot deel van ons welvaert. Ghy bekladdet dapper onsen Staet datse haer allieert aen die soodanighe Schoonmeesters hebben. Hebben eenighe Paepsche Geestelijcke haer in de Rebelle der Portugelen in Braslien gemenget: dat adstrueert niet een generael reghel dat alle Paepsche Geestelichheyt in Brancrijk ende Portugael daer aen schuldich sijn. Eben zoo weynich fundament heeftet dat om deselve weynighe rebellen / die van Portugelen wel gesproten doch noyt als aen Castilien gezworen hebben/ghy geheel Portugael tot vyant trouwloos ende schielich wilt maken. Ten waer: ghy om eenige Hollanders/die Capo St. Augustijn hebben verkocht/alle Hollanders wout beschuldigen. De Coning van Portugael desadviveert alle die zelve Rebellen / ende alle die der de handt aen hebben gehouden: ghelijck de andere Hollanders in Brazil die van St. Augustijn wat konnense bejde meer doen: slaetse/straetse.

Heetgebaeckerden Hollander.

Ick

Ick gae slecht en recht : Portugael ende Spagnien sijnt met den anderen eens , sy leggen onder een deck : Dese verraet ende Schelmstukken die nu Portugael opwerpt laten niet toe dat men my ongelijck geve : wie ist die niet in Brasil sijn goet of bloet heeft ; waerom vermoort ende verworcht hy onse Lantsaten den verraders ten ghevalle ? Portugael is Spagnien ende Spagnien is Portugael : ja is een verraderije swaerderals openbaer Vyantschap, soo misdoet Portugael meerder teghen ons als Spagnien.

Getrouwen Hollander.

Is dat slecht ende recht gae ? de Brand-klock te luyden / den Alarm te blasen ? wy zijn immers in openbaere vrede ende alliancie met Portugael : onse hooghe machten onderhouden die punctuelijck : ende houden de Rebelle in Brasil voo ; Particulier. Slecht doet ghy / niet recht / dat ghy een generael werck daer upt wilt maken. Als men al eenich secreet desleyn hadde om Portugael een voordeel af te zien : soo dat ghy qualijck zo groot gedruysch maakende / ende den Haze met den Trommel jagende. Ghy toont in den schijn groot vyant te zijn van Portugael ende van Castilien / mer daet favorizeert ghy haer. Want Portugael waerschout ghy deur 't geluyt van desen Brand-klock / op haer hoede te zijn. Ende Castilien moet in zijn boesem lachen / ziende dat ghy onsen Straet wilt koppelen aen een nieu Dorloch. Kunt ghy zoodanigen Dorloge te wege brengen ? Hy zal oorlake hebben om ons volmondich upt te lachen. Ghy ende wy zoud den te late bemerckē dat Portugael ende Spagnien niet onder een deck legghen. Maer wel ter contrarie dat wy onse beste ende grootste vrienden / de Franchoyen / soudē alsoo wel voo ; rhoofst slaen als de Portugesen.

Heer

Heet ghebaeckerden Hollander.

De Koninck van Castilien is Erf-Heer van Portugael Erf-mee-ster vande Portugeesen sijn Swaert is de maet van sijn Recht.

Ghetrouwen Hollander.

Ghy strijckt een kozt Donnis/heel Portugael sal seggen dattet niet waer is/ zijn nu de Castiliauen / die onse boozou-deren soo veel leet gedaen hebben/ soo schoon in uwe ooghen dat ghy haer recht boozspreekt sonder daer toe beroepen te zijn ? Is des Castiliaens Recht niet langer als zijn Zwaert soo heeftet wepnich te beduyden: Want de Francosen wp/ ende de Portugeesen hebben niet alleen het spits afgebeten/ maer wel de helste daer van afgebroken : ende hy bidder ge- nochslaem op de knie datmen hem dat wepnich vesterende noch late met vrede behouden.

Heet ghebaeckerden Hollander.

Niemant van al dat tot Portugael behoort en vermach of na *Goddelycke of na Wereltlycke Rechten*, tegen den Koningh van Casti-liente seggen wat doet ghy ? of qualijck doet ghy.

Getrouwen Hollander.

De Facte, of inder daet is Portugael bupten 'tgewelt des Konings van Castilien: ergo / ghy spreekt de jure van't recht des Konings/ia self van't Goddelycke recht, ick geloof niet dat opt geboren Castiliaen den Koning sulchen recht heeft toegeschreven over Portugael als gy doet. Ic hope dat gy met eenige mentale reservatien sulc kunnt goet maken: anders sout seer vrome gevolgen geben voor ons ende andere.

Heet ghebaeckerden Hollander.

Ia hy vermach met vol recht de Portugeesen onder sijne Heer- schappie te brengen : ghelijck de Romeynen hare vry gemaeck-

te slaven, ende lijf-eygenen in cas van *oudanckbaerheyt*.

Ghetrouwen Hollander.

Lept de casus soo? laet ons dan veel meer medelijden hebben met d'arme Portugeesen: Want oock / als de Coningh van Castilien Portugael met zijn appendentien soude hebben opgegeeten / ende tot zijn voetsel geconverteert / soo soude hy nieuwe kracht ende appetijdt krigen om ons met grimichept aen te tasten / bpsonder hebbende u tot voorszpraek: ende leerende upt u Menspraek tgeen hy noch niemant geweten heeft. Maer hoe wilt ghy vast maken de consequentie van Slaven tot onderdanen? wat en Heer over zijn Staet / dat sulcx een Prins over onderdaen vermacht? Doch ick late Portugael zijn Recht self defenderen. Maer genomen Portugael hadde onrecht: Wat roert dat ons? Zijn wy Brucuteurs van Castilien? Betaemt ons sulx te seggen / ick late staen / te vindiceeren met Dozloch? Want tot wat eynde anders / trett ghy dese Materie soo hatelijk hier in? Om deur ons Indirectelijck den Castiliaen tot zijn Recht te helpen? Of om ons ende den Portugees de fabel vande Nups ende Kick-vog te spelen: die daer na beyde den Opebaer te deel vielen.

Heetgebaeckerden Hollander.

Dat de Dienaers des Goddelijcken Woorts het bedroch wisten sy soudon vry ander Stoffe hebben als tot noch toe, om de goede eevondige gemeente voor dese, ende desgelijcke valstricken, ende Moort-kuylen te waerschouwen.

Getrouwen Hollander.

Wat secrete of bedroch ghy meent weet ick niet. Met niet een kunsje? Om de luy deur dese uwe discretie en stilswijghenheit, quansups wijs te maken ende te doen gelooben / dattet meer

meer ende grooter is / alst inder daet is ? Maer waerom al-
hier geappelleert aen de dienaers des Goddelijck Woorts ?
Doen de Politike overheden haer Ampt niet ? Ghy Brant-
merckt deselve dienaers : gelijk of sy gewoon waren Hate-
rie van Stael op de Stoel te brengen. Ende Narons doet in
Monsies schoen te strecken : 'twelck ghy in de Paepsehe
Geestelijckheyt hebt geimprobeert. De Politike Overicheyt
sal u om desen raet gheen Beulingen senden. 't Is oock niet
van nooden dat de Predicanten haer daer niet bemorpen :
ghy hebtet deur dese uwe aanspraeck genoeg onder d'e-
nvoudige gemeente gebracht. Maer waerom wilt ghy dat
et d'eenvoudige gemeente wete ? Is die de regheringh be-
hoelen ? Zijn dat de Truwanten ende erecuteurs van de
raetslagen daer mede u Hoofst bezwangert is ? Of ist om dat
ghy wel weet dat u seggen sy gheen verstandich of Persoon
de regering van Staet kennende sal aengenomen of geloof
werden. Maer in sulcken geval d'eenvoudighe gheemeente
deur Boecken / en deur de Dienaers des Goddelijcken
Woortste willen op hilsen / dat is vzeemt.

Heetgebaeckerden Hollander.

De verraders, waer over dit gevaerlijck werck ontsaen is, sijn
de gene die geseyt werden Onderdanen te sijn van den Koning
van Portugael.

Getrouwen Hollander.

Die geene die alhier representeren den Koningh van Por-
tugael / ontkennen upduchelijck dat deselve Verraders of
Rebellen onderdanen sijn des Konincs van Portugael / want
sy noyt onder zijn gehoorzaamheyt of in zijn Eedt / maer on-
der den Castiliaen sijn geweest. 't Is nochtans te gelooven
dat sy van Portugeesche afkomste ende van de Roomsche

Religie zijnde/meer genegen zijn tot die van haer natie/ende
Religie. Daer by komt dat onse Lantlieden deselve niet
seer wel hebbe getracteert; ontkent dit niet: want Communis
Fame is sulcx: oock schamen onse Lantlieden haer niet de
Compagnie self te verongelijcken / zijnde d'Actien der Par-
ticipanten (daer onder soo veel Weduwen ende Welen zijn)
wel ³/₄ gedaelt: de misbruycken quade Administratie quaet
leven is soo groot/dat hare Hog: Hog: eene geheele nieuwe
regeringh hebben moeten derwaerts Ordineren. Mishan-
delen onse Lantlieden also haer eygen meesters ende Com-
patriotten: Hoe moeten sy dan omspringen met de Portu-
geesen: Haer tegenwoordighe Rebelle self is een sterck Ar-
gument/dat Wensche qualijck getracteert ende tot Despera-
tie gebracht heeft.

Heetghebaeckerden Hollander.

'tIs al langh te voor opgeset geweest, want de macht diemen
nu wilde gebruycken om ons de keel af te snijen op het Recif:
was al tegen ons op een ander oorde, namelijk Angola vaer-
dich gemaect. Ick kant bewijfen.

Getrouwen Hollander.

Alle uwe andere booztelinge zijn soo los geweest: dat ick
ooslaerke hebbe an dit bewijs te twisselen. Alst wel te ghe-
loben dat de Koningh van Portugael / die soo machtrighen
Opant heeft/die zijn rijk eerst begint te bevestighen/die sich
aen de vrientschap van onsen Staet soo werckelijck laet ge-
legen zijn/so groeten mislach soude begaen/ende sich ster-
ken in een nieu Oorlogh tegen een Staet die hem ongelijck
meer quaet kan doen als Castilien:

Heetghebaeckerden Hollander.

Doe

Doe onse Gedeputeerde Baltaſer vande Voorde ende den verrader Hooghſtraten in de Bahie gheſonden wierden om te vernemen of die van de Bahie wilden vriend of Vyant ſijn. Hoe ſijn ſy gehandelt gheweest ? als vrienden of als Vyanden ? men heeft ſe bejgent erger als Verſpieders.

Getrouwen Hollander.

Hooghſtraten moeten ſy ſcecker niet *Opantich* hebben getracteert : nademael hy om harent wil is een verrader geworden. Ten tweeden : Die zijn vriend komt brengen of hy vriend of *Opant* wil zijn : die verklaert dat hy aen de vrientſchap twijfelt. Dese twijfel moet nootwendich zijn vriend oock twijfelachtich ende wantrouwich maken. Hadden dan die vande Bahie groot onghelick dat zy een ooch int *Zeyl* hielden op dese gedeputeerde ? Waer wat conſequentie is dit ? Wy wantrouwen onsen vriend/ende deur ons wantrouwen maken wy hem oock wantrouwende. Ergo hy breekt de vrientſchap : dat noemen de *Francen* een querelle d'Aleman.

Heetgebaeckerden Hollander.

Men heeft door ons gemeene vrienden ende der ſelver Dienaers ons willen doen ghelooyen dat aen de waerheydt van dit Portugeeſche verraet niet en was, of ſooder yet aen was, dat de Kroone van Portugael daerinne niet was te betrecken.

Getrouwen Hollander.

Dezelve onse gemeene vrienden ende der ſelver Dienaers ſijn in dit werck onpartydich/buyten alle intereſſe/ ende gegheven haer daer onder zoekende/dienvolghens beter te gelooven : als alle die ghene die per fas & ne fas haer willen verrijcken met der Portugezen onderganck/gelijc of wy (op zijn Spaens:) *Maes* macht hadden om alles te nemen wat wy krijgen

Krijghen konnen / bysonder op de Portugesen : ja niet eens
meer denckende om de Castilianen in haer quartier te val-
len / Marico / Peru / Chili te besoeken : ghehic de Portuge-
sen niet gezamenlic handt met ons te doen meermalen ver-
socht hebben. Dit is oock het ongepassioneert ghevoelen
van onse gemeene Vrienden ende Vont-genoten. Heeft de
Gouverneur vande Bahie mis daen. De Koningh belooft
hem te doen straffen.

Heet gebaeckerden Hollander.

Tusschen seggen ende doen is een groot verschil. Oock leyt
de saecke foo niet; ons Admirael heeft een groot deel vanden
Koninghs Vloot verniet. De Koningh weet dit wel.

Ghetrouwen Hollander.

Tusschen de Bahie / Portugael / ende Hollandt / is noch
grooter verschil of distantie. Alle dingh moet z'n tijde heb-
ben. Ghy zijt te heet gebaekert. Weet de Koning wel dat
wy zyn Vloot ten deelen hebben verniet : ende en wil hy
daerom noch niet de vrientschap breeken : dat is een tref-
ken dat hy geen Oorlogh begeert teghen ons. Hy verclaert
dat zyn Vloot sy gheromen als Vrient. Wy sustineren con-
trarie / wy slaender op. Wy vernietelense ten deele : De Koning
wil nochtans daerom niet breeken : des adboveert de Vloot
Ghy secht : indien den arnslach gelickt / ende dat sy het Ke-
rif hadden vermeerert : zoo zoude de Koning seer wel ghe-
adboveert hebben. Gissen doet missen. Dat kan niemant
ter werlt weren. De presumptie valt ter contrarie : want
hebben wy te voor konnen die Landen den Castiliaenen en-
de Portugesen te samen ontwelbighen : zoo zouden wyse
den Portugees alleen welteghen weder ontwelbighen : ende
niet alleen die Landen : maer oock dat sy in Oost-Indien
hebben.

hebben. Het een woort: Lantsman ghelooft; dat Portugael onse vriendschap sal pretieux houden als het appel van zijn oogh. Ten ware dat Brancrijk litem suam daer van maecte/ende Portugael hielp.

Heet gebaeckerden Hollander.

Is de Koningh buyten kennis: waerom sent hy dan niet aen ons den Gouverneur ghebonden aen handen ende voeten. Hy drijft openbaerlijck den spot met ons.

Getrouwen Hollander.

Gheen dinck metter haest / Lants-Man. De Bahre is niet gelijk van hier naer Amsterdam. Wat stih/wat recht/ isst oock dat den Koningh soude zijneyghen natuerlijcken onderdaen aen ons overseynden om ghestrafft te werden? Wy willen niet lyden dat onse naburige Princen zedig den minsten Soldaet (oor wannec die teghen dien Prins misdaen/ende in desselfs Jurisdiccie ghevanghen wort) in ons dienst zijnde/mogen straffen. De konigh van Brancrijk heeft verscheyden reysen versocht datmen hem van hier soude overseynden verscheyden zijn natuerlijke onderdaenen om by hem gestrafft te werden. Men hesiet niet alleent ghewepgert: maer men heeft deselve oock alhier ghepotegeert/ende niet een hant van haer hooft ghekrencet/wel wat reeden soudet hebben/ soo haest als ghy spreckt / dat de Koningh van Portugael terkont soude gereest zijn/om soo aenlielijcken zijnen onderdaen/sine causa cognitione ons toe te seyn den om aen uwe ende uwer ghelijcken eyghenbaetighe Heet gebaeckerde passien op geoffert te werden?

Heet gebaeckerden Hollander.

Hoe heeft men ghesproocken ende sich aengestelt in 't stuck.

van

van Angola, Loanda, St. Thome, Marignan &c. Wacrom
gemeene vrienden ende bontgenooten ghebeden om ten besten
te spreekken.

Getrouwen Hollander.

Niet alleene onse ghemeene vrienden/maer ooc veel goede
Patriotten/ende de voornaemste van de Regeering hebben
dicwils gewenst datmen het nemen van Angola/Loande/
etc. hadde laten achter blyven. Daer is ooc geen zegen op
ghevolght. Castilien heeft sich in verheught/ende heeft
tusschen ons ende de Portugelen ende onze ghemeene Bont-
genoten quaet bloet geset. Te wenschen is het dat het selve
deur langzinnigheyt/ende goede vertrouwelicheyt werde
gesupbert/ende niet tot eenige schadelijcke apostematie opt-
berste. Vrienden ende Bontgenoten mogen kyven, maer moe-
ten Vrienden ende Bontgenoten blyven.

